

Suomen esihistorialliset kalliomaalaukset

Kalliomaalauskirja

Suomen esihistorialliset kalliomaalaukset on tähän mennessä kattavin tietoteos Suomen kalliomaalauksista. Se esittelee valokuvien ja tekstien kaikki tunnetut 122 kalliomaalausta sekä 19 mahdollista kohdetta. Maalauksen itsensä lisäksi kuvissa esiintyvät myös niiden ympäristöt, kallioiden joihin kuvat on maalattu. Kirjan valokuvissa ajan haalistamien maalauksen väriä on digitaalisesti vahvistettu. Tämä tuo kuvat paremmin esiin ja antaa häivähdyksen siitä, miltä ne ovat aikoinaan näyttäneet.

Paitsi tietokirja, *Suomen esihistorialliset kalliomaalaukset* on kahden aikatason taidekirja. Se on 2000-luvun alun valokuvataiteilijan tulkinta kalliomaalauksista ja niiden ympäristöistä sekä kokoelma tuntemattomiksi jääneiden kivikauden maalareiden säilyneistä teoksista. Kalliomaalaukset ovat hauraita muistoja menneestä, kuvia joissa voimme nähdä sekä yhteisön tuomaa yhtäläisyyttä että yksilöllistä kädenjälkeä.

432-sivuisen kirjan on kustantanut Oy Sigillum Ab. Kuvaustyötä Suomen kalliomaalauksilla ovat tukeneet Museovirasto, Suomen kulttuurirahasto ja Valtion valokuvataidetoimikunta.

Kalliomaalaukset

Suomen esihistorialliset kalliomaalaukset ovat kivikautisen pyyntiyhteisön kallioihin maalaamia kuvia. Pystysuorissa, usein lipan suojaamissa kallioissa punavärillä maalatut kuvat ovat säilyneet halki vuosituhsien. Maalaukset on ajoitettu vesistöjen muutosten, arkeologisten löytöjen ja tyylin perusteella 7000–3000 vuoden ikäisiksi.

Maalauksen aiheissa toistuvat ihmishahmot, hirvieläimet ja veneet. Toisinaan maalauksen ihmishahmoin yhdistyy eläinten piirteitä. Myös muita eläimiä sekä graafisia kuvasommitelmia esiintyy jonkin verran. Joillakin maalauspaikoilla kallioon on painettu punavärillä värjätty käsi. Ehkä tärkeää ei ole ollut vain esittävien kuvien tekeminen, vaan myös kallion koskettaminen.

Kalliomaalaukset sijaitsevat lähes poikkeuksetta vesistöjen äärellä, järvien tai jokien rantakallioissa. Vesistöjä pitkin liikkuneelle väestölle ne ovat olleet hyvin näkyvissä ja saavutettavissa. Jylhien kallioiden luomaa tunnelmaa korostaa toisinaan myös kallion luontaisista muodoista piirtyvä kasvojen profiili.

Kalliomaalauksen on tulkittu heijastelevan kivikautisen pyyntikulttuurin uskomusmaailmaa. Tätä näkemystä tukee maalauksen aihepiiri sekä sijainti maisemallisesti merkittävissä paikoissa. Tulkintoja maalauksen merkityksiin on haettu esimerkiksi pyyntimagiasta, totemismista sekä ennenkaikkea pohjoisten kansojen samanistisista uskomuksista.

Tekijä

Ismo Luukkonen on valokuvataiteilija, taiteen tohtori ja toimii yliopettajana Turun AMK:n Taideakatemian kuvataiteen koulutuksessa. Luukkosen taiteellista työskentelyä luonnehtivat pitkät projektit, joiden keskeisiä

teemoja ovat aika, (esi)historia ja maisema. Valokuvan ajallisuutta ja maisemaa Luukkonen käsitteli laajemmin väitöskirjassaan ja samat teemat kohtaavat myös työssä esihistoriallisen kalliotaiteen parissa. Suomen kalliomaalauksia Luukkonen on valokuvannut vuodesta 1994. Aiemmin hänen kuviaan on nähty muun muassa Suomen kansallismuseossa, Hämeen linnassa sekä Turun linnassa kiertäneessä *Kalliossa kädenjälki* -näyttelyssä. Suomen lisäksi Luukkonen on kuvannut kalliotaidekohteita laajalti myös Ruotsissa ja Norjassa.

Lisätietoja: Ismo Luukkonen ismo@ismoluukkonen.net, +358 44 9064933

Lehdistökuvia kirjaan liittyen on ladattavissa osoitteesta: <http://www.ismoluukkonen.net/varasto/sek/index.html>

